

Fra kjøkkenbord til doktorgrad - referat fra gruppearbeid

Gruppeoppgaver:

- Hvordan nå fram til elever og rådgivere i ungdomsskolen
- Samarbeid mellom næringa og utdanningsinstitusjonene

Gruppe 1: Troms og Nordland (referent Oddny Asbøl)

Rekruttering

- Arrangere leirskole på naturbruksskolene, samt 4H leirer
- Hospitering av rådgivere og kontaktlærere i 10 klasse på naturbruksskolene
- Bruke utdanningsvalg på ungdomsskolen
- Stipend til rådgivere/lærere i naturfag
- Belyse bedre hvilke muligheter naturbruk gir
- Partnerskapsavtaler med grunnskoler/næringa
- Deltakelse på messer – varierende effekt
- Skolebesøk på den enkelte skole
- Studiekompetanse ei gulrot for å få nok innsøknning til VG1

Annet

- Sette krav – det hever statusen
- Dagens agronomutdanning er god, sies det
- Kompetansekrav for å drive gård?
- Bør være et forkurs til UMB for de med almenfag

Gruppe 2: Trøndelag (referent Jon Gisle Vikan)

Hvordan nå fram til elever og rådgivere i ungdomsskolen?

- Rådgivere i ungdomsskolen vet ikke hva landbruksutdanning er og hvilke muligheter som man kan bygge videre utdanning på.
 - Manko på rådgivere, landbruksskolene får ikke komme på banen og informere om utdanninger i grønne næringer
 - Tiltak:
 - Stor PR aksjon landbruksutdanninga. Målet er å vise hvilke muligheter man har og hvilke jobber man kan få.
 - Klima og miljø er tematikk som må heves og kobles opp i mot landbruksutdanninga for å gjøre tilbudet mer dagsaktuelt.
 - Landbruksskolene må samarbeide opp i mot markedsføringen av utdanningstilbudene til rådgiverne. Lage en helhetlig strategi for og nå ut til alle aktører på en bedre måte enn i dag.
-

- Utdanningsinstitusjonene, næringa, departement og flere må organisere seg nasjonalt for og legge slagkraftige planer for hvordan man fronter utdanningstilbudene innen landbruket
- Ungdom er ei "lett påvirkelig" gruppe. Man må komme på banen og møte ungdom bedre på karrieredager og utdanningsmesser på en bedre måte. Det må lages "trendfag"

Samarbeid mellom næringa og utdanningsinstitusjoner

Litt av det som ble tatt opp i diskusjonen:

- Hvor er "bondeungdommen"?
- Få mer kompetente yrkesutøvere inn i landbruket, lære av andre næringer.
- BSF-kurs innen kjøkkenbordsmedisin – yrkesstolthet.
- Utveksle erfaringer med andre land om hvilke krav de har innen kompetanse og kompetansebevis for og drive som bonde.
- Bør vurdere hvilken kompetanse og utdanning en bør inneha for og bli bonde. Fagutdanning burde hvert minimumskrav.
- Større fokus på etterutdanning av eldre gårdbrukere.
- Få et bedre utdanningstilbud og strengere krav for dem som overtar gård i voksen alder.

Konklusjon:

- Det må gjøres noen grep skal man vinne kampen om ungdommen.
- Næringa og landbruksskolene må få et bedre omdømme i forhold til ungdom. Det må arbeides opp mot media.
- Lære av andre land og næringssektorer.
- Utvikle skolene og utdanningstilbudene.
- For å oppnå disse punktene ovenfor bør det inviteres til en regional utdanningskonferanse med følgende målgruppe:
 - Rektorer og rådgivere på ungdomsskoler
 - Ordførere
 - Fylkespolitikere
 - Rektorer, rådgivere og lærere VGS Naturbruk
 - Faglag
 - Samvirket
 - Landbruks- og miljøforvaltning

Gruppe 3: Sogn og Fjordane og Hordaland (referent Oddvin Haugland)

(5 deltakarar frå v.g skule naturbruk og tre frå bondelaget)

Det var første ein info. runde rundt bordet med orientering om sitt eige erfaringsgrunnlag i saka. Det vart det først lagt vekt på skule sin ståstad og til slutt landbruksnæringa:

- Vi er ein gamal jordbruksskule skule, men 150 år med naturbruksutdanning. Har dei siste åra fått tilleggsutdanning innan t.d. idrettsfag, men hovudfokuset er framleis på naturbruksfaga.
- Eit minus at det ikkje vert sett nok fokus på positive læringsresultat i naturbruksfaget.

- Er undrande over elev sitat, referert frå ein av innleiar til gruppearbeidet, ”om negative haldingar mellom ungdom til naturbruksskulen med utgangspunkt i alkoholiserde lærarkrefter” I tilfelle dårleg omdømmebygging.
- Det er stor konkurranse om elevar til yrkesfaga på v.g skule, noko som går ut over rekrutteringa til naturbruksfaga.
- Alle v.g. skular vil ha dei fagleg sterke elevane frå u- skulen. Og elevane på u- skulen veit for lite om allsidigheita i naturbruksutdanninga. Kan her vise til erfaringar med dette i grunnskulen frå ein stor fruktkommunen.
- Det er ein trend at elevar som startar på v.g skule ønskjer i det lengste å bu heime og ikkje på internat, noko som ofte er ein føresetnad for å gå på naturbruksskule.
- Eit utfordring å få gode nok elevresultat i allmennfag påbygging over eitt år ved naturbruksskulen, sett i høve til seinare krav og konkurranse og opptak til høgare utdanning. Dette studieåret er krevjande. Fleire som tek dette faget er yrkeselevar som har droppa ut av yrkesutdanninga, og har såleis eit dårlegare utgangspunkt for å oppnå eit godt nok resultat målt mot elevar i allmennfag. Dette kan skape rekrutteringsvanskar for allmennfag påbygging på v.g naturbruksskule.
- Det er i utgangspunktet for dårleg rådgjeving i u- skulen om naturbruksfaget. Rådgjevar har for lite innblikk i fagbreidda i naturbruksfaget, men vi har eit formalisert samarbeid om tiltak kring dette frå naturbruksskulen.
- Det er framleis ei utbreidd haldning at naturbruksskulen primært er for den privatdrivande bonden.
- Bonde omgrepet er for synonymt med den tradisjonelle landbruksutdanninga og kan vere eit problem å bruke i høve til rekrutteringsarbeidet til heile breidda i naturbruksfaget.
- Det er også ungdom, med andre utdanningsmål, som ser på eit år på naturbruksskule som eit ”kvileår” der dette kan vere eit problem.
- På vår skule er ein del elevar tekne opp på spesielle vilkår, ca 18% av elevgrunnlaget, men det er samla sett lite fråfall av elevar.
- Vi har over gjennomsnittet med bønder i vårt fylke. Naturleg at dette også avspeglar ei positiv haldinga til naturbruksutdanninga.
- Eit problem er at dei skuleflinke elevane sikrar seg ei anna utdanning før dei tek til som bønder og eventuelt seinare utdannar seg i landbruksfag. Vi må her kom ut av denne tradisjonell tenkinga og stimulere til landbruksutdanning først.
- Har gode erfaringar med at elevar på den nettbaserte utdanninga i landbruksfag er gode talsmenn for denne utdanninga og påverkar andre til slik utdanning.
- Deler den uttalte bekymringa om manglande engasjement og oppfølging av naturbruksutdanninga, i høve til framtidige oppgåver med auka trong for mat, miljøvenleg energi og forvaltning av naturmiljøet.
- Det er viktig å bygge auka stoltheit kring naturbruksfaget for framtida.
- Vi må ha gode rekrutteringstiltak for framtidige bønder i landbruksnæringa. Då er landbruksfag og utdanning viktig, der dette må bygge på gode praktiske røynsler for

landbruksnæringa og ta utgangspunkt i ulike utdanningsbehov og såleis få fornøgde elevar på naturbruksutdanninga som resultat.

- Den gryande koplinga mellom klima og trong for auka matproduksjon må brukast i bevisstgjeringa av elevar til naturbruksfaga på v.g. skule.
- Det er eksempel på at born i utgangspunktet ikkje ville bli bønder i utdanningssamanheng, men som no er gift på gard og sikker kunne hatt bruk for ei grunnleggande naturbruksutdanning.
- Naturbruksskulane må også få tak i dei beste elevane frå u-skulen og rådgjevarane må rettleie elevane betre inn mot naturbruksutdanning.
- Det er mykje fleirspråkleg opplæring i dag i u-skule, som er retta inn mot allmennfag i v. g. skule, og som fører elevar vekk frå naturbruksutdanninga. Noko som har med tradisjonelle haldningar til naturbruksutdanninga å gjere og som må kunne endrast.
- Bondelaget tilrettelegg klasseinformasjon om landbruksnæringa i u- skulen og i dei to naturbruksskulane, over ein halv skuledag i samarbeid med Tine, Nortura og Mattilsynet. Temaet gjeld lokal verdiskaping, organisasjonane i landbruket sine oppgåver, sysselsetjing, yrke og trong for arbeidskraft i næringa, frå ”jord til bord”. Dette er då knytt til programvalfaget i grunnskulen, som også skal vere eit alternativ til dei tradisjonelle utdanningsmessene. Sjølv sagt ei stor utfordring og resurskrevjande dersom alle 9- klassetrinn skal informerast i løpet av året. Men vi er i gong i deler av fylket.

I diskusjonen på saka vart det fremja følgjande forbetringstiltak:

- Vi må i større grad får til positive resultat for elevane og gjennom det få framstilt naturbruksskulen som ein god læringsarena.
- Vi må få til ei god lag ånd og læringskultur på skulen, der ein hjelper og stimulerar kvarandre.
- Vi må få opp statusen og omdømmet for naturbruksskulen.
- Det må leggest meir vekt på å oppnå god kompetanse og gode karakterar for elevane på v.g skule naturbruk.
- Bør kunne bruke elevar på v.g skule naturbruk å informere og motivere til naturbruksutdanninga i u-skulen.
- Naturbruksskulane må presentere seg overfor u- skulane før dei tradisjonelle utdanningsmessene for grunnskulen vert gjennomført, der naturbruksfaget ofte har ein tendens til å drukne i informasjon frå andre utdanningslinjer.
- Rådgjevarane i u- skulen må auke fagkompetansen sin om heile fagbreidda i naturbruksutdanninga og i større grad stimulere til auka rekruttering til naturbruksskulane. Naturbruksskulen vil kunne vere ein ressurs for dette.
- Landbruksnæringa må bruke fagområdet utdanningsval i u-skule i klasseundervisningssamanheng for å få innpass og få presentere landbruksnæringa og trongen for landbruksfagleg engasjement framover.
- Vi må få til eit breiare fagområde og rekrutteringsgrunnlag i naturbruksutdanninga kring heile verdiskapinga frå ”jord til bord”.

- Elevane er den viktigaste ressursen når det gjeld planleggingsagenda for naturbruksskulen. God planer for elevane og gjennomføring av dette vil gje eit forbetra kvalitetsstempel for naturbruksskulen.
- Vi i bondelaget og landbruksnæringa har ikkje vore flinke nok når det gjeld kontakt til skuleverket, men vi vil forbetre dette og ønskjer i den samanheng møte med rektorane på v.g. skule naturbruk.
- Vi i bondelaget har eit heilheitleg informasjonsopplegg om landbruket for alle klassetrinn i grunnskulen, den ”grøne skulen”. Dette er eit viktig informasjonstiltak også for rekruttering til seinare naturbruksutdanning. Men vi har ein jobb å gjere i bondelaget med å få sett dette betre i system og få dette som eit fast opplegg i samarbeid med skulen. Lærarane sine planleggingsdagar på u- skulen kan vere ein god arena for dette.
- Ønskjer no å søke offentlege økonomiske midlar til eit prosjekt der landbruksnæringa presenteter seg på alle nivå i grunnskulen, spesielt inn mot 9. årstrinnet og naturbruk v.g skule, og der dette er ein integrert del av undervisninga på u-skulen.
- Bondelaget kan også i samarbeide med v.g skule naturbruk få til arrangement på skulen som ”Open gard” t.d, for å profilere landbruksnæringa og naturbruksutdanninga og samarbeide om andre landbruksfaglege kurs til gjensidig nytte for skule og landbruksnæring.
- Dersom vi nyttar omgrepet ”naturfag og naturbruk” for denne utdanningsretninga på v.g skule, slik som UMB brukar i si profilering, vi dette kunne styrke omdømmet til skulen og invitere til eit breiare rekrutteringsgrunnlag? (eit innspel i ettertanken sitt lys)

Gruppe 4: Rogaland, Agder og Telemark (referent Amund Johnsrud)

Korleis nå fram til elevar og rådgivarar i ungdomsskulen?

- Marknadsføring av naturbruksutdanninga må kome inn på eit tidleg tidspunkt i grunnskulen. For seint å først starte i 9. – 10. klasse. Nødvendig med jamlege drypp gjennom heile utdanningsløpet i grunnskulen.
- Vanskeleg å peike ut kva for kanal som er mest viktig i marknadsføringa. Må truleg satse minst alle dei stader der ein informerer pr. i dag.
- Trur ein kan gjere meir med nettbasert informasjon, men da må både fellessidene og kvar skules nettside bli meir attraktiv å spennande å søkje på for ungdom. Gjerne med interaktive tenester.
- Personleg info til potensielle søkjarar om skuletilbodet er også viktig.
- Vi bør marknadsføre den ”grøne vegen” som eit aktuelt alternativ for mange potensielle elevar, ikkje minst blant dei som vurderer ordinært allmennfagleg løp. Viktig å få naturvitarar inn i mange ulike jobbar og posisjonar i samfunnet.
- Rådgivarar i ungdomsskulen verkar til å vere mest fokusert på dei største vg— skuletilboda i fylka, og ikkje bevisste på å marknadsføre naturbruksutdanninga.
- Naturbruksskulane bør be inn alle rådgivarar i u-skulen til ein informasjonsdag
- Vi bør bruke media aktivt for å ”selje” naturbruksutdanninga, men det er viktig å få det fram som redaksjonelt stoff. Ungdom bryr seg ikkje om annonser.

- Vi må bruke og kome inn i faget ”utdanningsval” i ungdomsskolen. Gjerne etablere erfaringsgrupper mellom naturbruksskolene for å utveksle ”best practice” og gode opplegg for dette.
- Status for og synleggjering av natur- og landbruksfag er svært viktig. Det må vurderast om ein type kompetansekrav kan bidra til dette. Samtidig må et kompetansekrav ikkje svekke fleksibiliteten i utdanninga, og gjere den mindre tilpassa behova i næringa.

Samarbeid mellom næringa og utdanningsinstitusjonane

- Ei utfordring å tilpasse rammene for utdanningsløpet til behovet hos dei som ønskjer å ta den i vaksen alder. Tilpassa yrkesaktivitet og familiepliktar.
- Viktig å konsentrere seg om å få til ei god og attraktiv grunntdanninga som appellerer til 16-19-åringane. Ha som strategi å få med fleire av dei som er usikre på framtidig yrkesval, og ikkje har falt ned på om dei skal inn i landbruksrelatert verksemd eller ikkje. Få fram at utdanninga kan leie til meir og andre yrker enn det tradisjonelle bondeyrket. Gjerne samarbeide med forskjellige bedrifter om å få fram yrkesmoglegheitene. Samvirke og anna næringsmiddelindustri, servicebedrifter, rådgiving, forvaltning
- Få ein tettare dialog og betre samarbeid mellom skuleverk og landbruksnæring. T.d. etablere referansegrupper /styringsgrupper fylkesvis der representantar for landbruksnæringa samarbeider med skolane og skuleeigarane. Skipe til fleire formaliserte møtepunkt mellom desse.
- Alle sertifiseringsordningar og krav som møte bonden må vere dekkja opp i naturbruksutdanninga, slik at ein slepp å ha eigne kurs i etterhand for å få desse godkjenningane.

Gruppe 5: Buskerud (referent Sissel Røed Waaler)

Hvordan nå fram til elever i ungdomsskolen?

- Arrangere åpen dag på skolen der elevene kan komme for å få informasjon
 - Viktig med god markedsføring: Facebook, film på YouTube, blogg, gode nettsider, lapp med heim i sekken, jungeltelegrafan,
- Nat.skolene må besøke hver enkelte klasse i ungdomsskolen (ansikt til ansikt)
- Bruke flinke og fornøyde elever som har gått/går på nat.skoler som ambassadører
- Begynne med tidlig rekruttering (barneskolen)
- Bruke nat.skolene som leierskole for barn på barneskolene
- 4H. Hjelp 4H med oppgaver og få med nat.skolelærere med på 4H-undervisning. Arrangere ”Storkurs”, organisasjonskurs, årsmøter, plakettfest, landsleir, fylkesleir og fagsamlinger innen naturbruk på naturbruksskolene for å fortelle hvor trivelig det er der!
- Felles markedsføring for nat.skolene i Buskerud
- Naturbruksskolene bør delta på infostands på Åpen Gård, Egertorget Matfestival, Eplefestivalen, Norsk Matfestival på Geilo, kulturdager og ellers der hvor det er mye folk
- Viktig med gode rådgivere på ungdomsskolen som har interesse for nat.skole.

Hvordan nå fram til rådgivere i ungdomsskolen?

- Naturbruksskolene i Buskerud føler at de ikke når fram til rådgiverne i ungdomsskolene i Buskerud. Der er generelt liten interesse og kunnskap hos rådgiverne for nat.skolene. Når rådgivere fra vgs ønsker å besøke ungdomsskolene får de beskjed om at ingen elever er interessert i å begynne på nat.skoler. Rådgiverne på ungdomsskolene er opptatt av de store skolene og at elevene velger utdanning der de kan tjene penger.

- Invitere med seg rådgiverne og elever på "åpen skole".
- Gi rådgiverne på ungdomsskolen mer kunnskap om nat.skolene.

Samarbeid mellom næringa og utdanningsinstitusjonene

- Det er behov for en døråpner til felles samarbeid - forum der skoler og næring kan møtes.
- Gi hverandre beskjed om møter - skape kontakter.
- Skolekontakt på fylkesnivå (styret) –
- Landbruksnæringa/organisasjonene må bli flinkere til å invitere til fagsamlinger, kurs, møter for felles oppdatering. Viktig at faglærere innen landbruk "er på nett"!

Andre tips:

- Bruke naturbruksskolene som kurssted for ungdom/voksne, avløserer. Det kan være kurs i tradisjonssmat/gourmetmat, gamle husdyrraser, bevaringsverdige hus, stell av husdyr, korndyrking, gamle kornsorter, etc.
- Lag historiske vandringar på naturbruksskolene, inviter lokale historielag
- Naturbruksskolene må bli mer synlige og delta i samfunnet ellers, ikke "lukke seg inne"
- Lag åpen dag arrangement med TINE/Gilde, fagmøter for produsenter, vis at skolen finnes!
- Gårdsutsalg på landbruksskolen med økologisk/lokalproduserte varer slik at vanlige forbrukere slippes inn i et ellers lukket område
- Sats på videreføring, vis produksjon fra råvare til endelig produkt ut i butikk. Viktig både for elever og den vanlige forbruker!
- Sats på fag innen økonomi, salg, markedsføring – en bonde må kunne det meste innen "alt"
- Utleie av lokaler, for eksempel gymsal til dans/trimaktiviteter, rom til utleie ved kurs, verksted til mekaniske kurs/landbruksmekaniker
- Kvalitet, kvalitet, kvalitet
- Faglærere må være stolte av arbeidsplassen sin slik at de har noe å formidle
- Hver naturbruksskole bør ha "sin egen rektor" som fokuserer på landbruksdrift/landbruksfag
- En naturbruksskole – mange muligheter!

Gruppe 6: Vestfold (referent Elin Røed)

Hvordan nå fram til elever og rådgivere i ungdomsskolen?

- Entusiasme, må prate faga opp!
- Husk at målgruppa er 15 år, "fasinasjon overfor naturen" - enkelt nivå, rådgiverne – systemnivå
- Skoleierne med på laget, fylkeskommunen – kommunene.
- Tilpasse materiell til rådgiverne. Landbruket kan være synlig i hele skoleløpet. Økonomi i næringa viktig
- Hører mer på foreldre, venner og det en selv er interessert i
- Må være tema i faget "utdanningsvalg", se hvilke karrieremuligheter en har, bredere enn de som skal bli selvstendig næringsdrivende
- Vanskelig å komme inn i "utdanningsvalg", rådgiverne drukner i materiell. Kontakt (personlig) er viktig

- Få skoler tilbyr fordyping i realfag (krav for opptak på UMB). Ettårig grunnstudium (UMB) fylles opp av veterinærstudenter og legestudenter
- Kommunikasjon: Problem å vise at landbruksakademikere ikke er operatører med mer
- Må ha en positiv holdning blant bønder og ellers i samfunnet
- Mer samarbeid. Invitere på besøk heller enn brosjyrer
- (Geofag burde også innholdt jordfag, ”jordkultur” er fremmedord)
- Problem at vgs ikke har et løp som gir inntak ved UMB
- Foreldre vet altfor lite
- Fokus på at næring er mer enn bonde. ”arbeidslivsfag”, utplassering fra ungdomsskolen, kan landbruksnæringa bidra her?

Oppsummert:

- Gode lærere – begeistring!
- Realfagproblematikken må løses!
- Materieell er det mye av, personlig kontakt blir viktig!
- Omdømme!

Samarbeid: næring – institusjoner

- UMB – referansegruppe der næringa er representert (ca 1 gang pr år) bondelaget, FK, Yara m.fl.
- Markedsføring for rekruttering
- Informasjon begge veier
- Konkrete eksempler som må fremheves og pekes på (innen skolesystemet)
- Etablere fora for utveksling av informasjon og behov
- Kontakt med lokalt næringsliv ”næringsklynger” – samarbeid næringsliv og utdanningsinstitusjoner
- Fylkeskommunen må samarbeide med næringa om behov
- UMB og andre høgskoler bør samarbeide om å markedsføre høgskolene overfor vgs for å skaffe studenter
- Sørge for sommerjobber for ungdom for å få kontakt med næringa

Gruppe 7: Hedmark og Oppland (referent Ola Råbøl)

Gruppen bestod av deltakere fra både Oppland og Hedmark, og spente fra Bygdeungdomsmedlem, bondelagsmedlemmer, ansatte på Videregående Naturbruk, ansatte på Høgskolen i Hedmark til stortingsrepresentant fra Oppland. De to spørsmålene i gruppeoppgaven ble delvis besvart, men det kom også mange andre momenter og synspunkter på framtidig naturbruksutdanning. Her er noen av synspunktene i noe stikkordsmessig form:

Hvordan nå fram til elever og rådgivere i ungdomsskolen:

- delta på rådgiversamlinger for ungdomsskolene
- har prøvd å få rådgiversamlinger til naturbruksskole, men har ikke lyktes
- rådgivere vet for lite om tilbudene til naturbruksskolene, men alle lærerne på ungdomsskolene bør vite mer om hva naturbruksskolene har å tilby.
- ikke nødvendigvis lærere og rådgivere som påvirker ungdommen mest – 15-16 åringer har mange andre ”referanser” for sine valg.
- naturbruksutdanningen – må markedsføre spennet og mulighetene, generell studiekompetanse på naturbruksskolen. UBM bør opprettholde grunnutdanninga

Samarbeid mellom næringa og utdanningsinstitusjonene

- viktig med arenaer ”skole – næring”, ellers kan skolene lett ”leve sitt eget liv”
- vi må få et system der vi samarbeider for å vise ulike utdanningsløp; fagskole, høgskole, bachelor m.m.
- landbruksnæringa må bli flinkere til å markedsføre seg selv
- viktig at det utarbeides og tilbys gode modulbaserte kurs for voksne/etterutdanning

Annet

- det er en utfordring i det videregående skolesystemet at hvis en tar allmennfag først, får en ikke ta yrkesrettet utdanning etterpå
- det tenkes for mye på at noen ”skal bli bønder” og vi tenker for lite på ”livslang læring”
- store skoler, opp mot 1.000 elever, tiltrekker ungdommen – det er en utfordring for naturbruksskolene og søknaden til disse
- bør vi tilbake til ettårig komprimert landbruksskole – det er for lenge fra VGS til folk skal overta gård
- noen ønsker yrkesutdanning gjennom den videregående skolen – hva slags jobb får en etter 3-årig agronomutdanning?
- landbruket er snart eneste yrke som ikke har krav til dokumentert kompetanse, det er ikke bra
- det må kreves kompetanse av de som skal overta gård og bli matprodusenter – hva med å ha et skoleløp som gir en tittel ”mesteragronom” eller lignende?

Gruppe 8: Hedmark og Oppland (referent Lars Alhaug)

- Utfordring i å få med næringa på tiltak
- Stort behov for høyere landbruksutdanning
- Status en utfordring for næringa
- Rådgivere i Ungdomsskole er en viktig målgruppe
- Viktig å snakke om naturbruk, ikke landbruk
- Hvam vgs – Tilbud til flinke elever – Klima, miljø og teknologi – Økt status
- Ikke økonomi til alle realfagkurs – Kjemi og biologi
- Profilere tidligere elver med høyere utdanning
- Besøk fra U-skole på naturbruksskoler
- Høgskolene (UMB, Vetrinærhøgskolen) må bevisstgjøres på mulig tilfang fra studenter fra naturbruksskoler, ikke bare allmennfag
- Store videregående skoler et problem for mindre vg-skoler, setter standarden for besøk fra U-skoler
- Gruppepress fra venner, viktig å vekke interesse
- Naturbruk.no – videre utvikling – sosiale medier (facebook, twitter, youtube) for profilering av naturbruk og aktiviteter
- Holdninger fra næringa – må være offensive og ikke negative. Synliggjøre muligheter i næringa

- Næringa, naturbruksskolene, Høgskolen i Hedmark og forvaltning må møtes minst en gang i året og sette fokus på landbruksutdanning
- Arbeidsgivere i næringa – Lærlingeordning i landbruket?
- Vetrinærhøgskolen – kompetanse på produksjonsdyr en utfordring

Gruppe 9: Akershus, Oslo og Østfold (referent Hanne Eriksen)

Hvordan nå frem til elever og rådgivere i ungdomsskolen

- Skolene jobber mot rådgivere hele tiden og mener dette er en god måte å være i inngrep med ungdomsskolene på. Rådgivere inviteres til lunsj og skolene oppfatter det ikke som vanskelig å komme i kontakt med rådgiverne. Mer kan gjøres: Rådgivere har et nasjonalt nettverk med samlinger o. l viktig å komme i inngrep med dette nettverket.
- Det er viktig å bli kvitt stempelet om at naturbruk er en "lett måte å få studiekompetanse på" og det er viktig at ikke rådgivere sitter med inntrykket av at naturbruk er best egnet for de med spesielle tilretteleggingsbehov (unngå opphopning av skolesvake elever). Viktig å jobbe for at også de med gode karakterer anbefales naturbruk – formidle at man kan få studiekompetanse og bli hva som helst! Dette bør gjøres ved at mennesker med høyere naturfaglig utdanning "reklamerer" for at man får en god innsikt og grunnforståelse av faget gjennom å velge naturbruk på videregående.
- Landbruket må stille opp når skolene trenger hjelp av yrkesutøvere f. eks i forbindelse med utdanningsmesser. Enkelte skoler gav uttrykk for at det var svært vanskelig å komme i kontakt med den rette personen når de spurte bondelagene om dette. Næringa må komme mer på banen f. eks har Statens vegvesen tatt med seg elever ut på sine anleggsområder, hatt omvisning og deretter informert om utdanningsmuligheter.
- Utdanningsvalg 2x3 dg. i 9. og 10. klasse hvor elevene kommer til den videregående skolen og prøver utdanningsprogram fungerer bra, men det tiltrekker kun de som allerede har tenkt tanken på naturbruk. Derfor er det viktig å reise til ungdomsskolene og snakke med potensielle elever.

Samarbeid mellom næringa og utdanningsinstitusjonene

- skolene ønsker bedre samarbeid (se forrige spm.) Det er viktig at næringa deltar for å øke rekrutteringen til yrket. Foreldre må oppfordre sine barn til å ta naturbruksutdanning.
- læremidlene må oppgraderes – mange gamle bøker
- miljø og nærmat er områder som blir stadig viktigere, fagbevegelsen bør samarbeide med næringa.
- hva skal innholdet i landbruksutdanninga være, skjærepunktet mellom nye næringer og tradisjonell landbruksnæring. Her kan bondelaget være en spennende diskusjonspartner.

Gruppe 10: Akershus, Oslo og Østfold (referent Ida Marie Lundebj Grimstad)

Lyst til å redde verden? Ta Landbruksutdanning:

- Stor forskjell på rådgivere, noen vil ikke videreformidle naturbruksskolen, sender ikke de med gode karakterer dit.
- Tomb jordbruksskole kjørte ungdomskoleelever til skolen sin
- Ungdomsskolen føler ikke ansvar for å videreformidle informasjon om privatskoler
- Jungeltelegrafan er noe av det noe av det viktigste
- Realfagskompetanse

- Ta ansvar selv til å utdanne rådgivere - dra på skolene og misjonere.
- Ikke en gammel gubbe til å markedsføre. En må overraske med talspersonen, bruk ei sprek dame. En må ha entusiastiske personer
- Yara gir et stipend til IPM UMB, for å få stipend må en dra ut å misjonere kan være et krav
- Holde foredrag i deres pensum for institusjonen under, som passer inn i tema.
- Vi må øke mengden personer
- Må stå sammen alle sammen, selv om det er ulike linjer, kompleksitet.
- Forstå hvordan ungdom tenker.
- Er en garantert å få jobb, får en bra betalt? Her må en fortelle hva slags jobber en kan få
- Bruk riktig ordforråd, vannkvalitet, luftforurensing er landbruk.
- Ut å redde verden, matsikkerhet. ideologisk.
- Innholdet må bli bra i de ulike utdanningene, hvis ikke kommer ikke folk
- En må ha gode grunnleggende kunnskap om jord, plante for å kunne forbedre miljø. Får høre ofte at det lite praksis på de ulike utd.
- Trenger flere anvendte fag sånn at en vet hva en kommer til. Studenter må tvinges ut i næringene.
- Tror ikke på dager der en forteller om arbeidsplassene, en må ut gjennom semesteroppgaver der en får kontakt med næringslivet
- Overordnet konsept med alle i næringa og staten.
- Vil du redde verden? appeller til hjertet. Tenke et konsept og en kampanje. Her må alle samarbeide.
- Plantevitenskap: referansegruppe som en kan komme med innputt på. Bredden en får er bra til seinere bruk.
- Nettverk må en bruke, hva blir jeg? Her må en finne gode eksempler.
- Folk vet ikke at vi må produsere mer mat. matsikkerhet.
- Det å være bonde er noe annet enn en tror. en må fokus på det som er tilleggsnæringer, det er en fellesbrikke. Det handler ikke om bare å gjødsle jorda.
- Holdningsendring,
- Rekruttering mellom naturbruksskoler og UMB. Her må en også ta imot lærere, skolebesøk
- Brobygging der en kan bli kjent med de ulike tilbudene. Dagprogram, få ungdommer til skolen. Hospitering og være med en to til tre dager der en kan se hvordan det er.
- Oppruster internatet.
- Utdanningsdirektoratet vet ikke hva naturbrukskolen er for noe, livredd for at en tar et 4 år på videregående.
- Vi må utdanne politikere også.
- Lunsj med rådgiveren sånn at den vet hva de går ut til
- Seminar for rådgivere både på ungdomsskolen og vgs.
- Venner, familie, jungeltelegraf, så er informasjonen